

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı : 2021/102

Karar Sayısı : 2021/65

Karar Tarihi : 13/10/2021

R.G.Tarih-Sayısı : Tebliğ edildi.

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Düzce 1. Asliye Ceza Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU: 13/10/1983 tarihli ve 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 1/2/2018 tarihli ve 7070 sayılı Kanun'un 18. maddesiyle değiştirilen 23. maddesinin beşinci fıkrasının birinci cümlesinde yer alan "*Başka bir araca tescilli...*" ibaresinin Anayasa'nın 38. ve 104. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptaline karar verilmesi talebidir.

OLAY: Sanığın resmi belgede sahtecilik suçundan cezalandırılması talebiyle açılan davada itiraz konusu kuralın Anayasa'ya aykırı olduğu kanısına varan Mahkeme, iptali için başvurmuştur.

I. İPTALİ İSTENEN VE İLGİLİ GÖRÜLEN KANUN HÜKÜMLERİ

A. İptali İstenen Kanun Hükmü

Kanun'un itiraz konusu kuralın da yer aldığı 23. maddesi şöyledir:

"Belge ve plakaların araçlar üzerinde bulundurulması zorunluluğu:

Madde 23- (Değişik: 3/10/2016-KHK-676/20 md.; Aynen kabul: 1/2/2018-7070/18 md.)

Araç tescil belgesi ve tescil plakasının, araç üzerinde uygun durumda bulundurulması zorunludur.

Araç tescil belgesini araçta bulundurmayan veya tescil plakasını monte edilmesi gereken yerin dışında farklı bir yere takan sürücülere 92 Türk Lirası idari para cezası verilir. Araç bilgileri doğrulanıncaya ve plaka uygun yere takılıncaya kadar araç trafikten men edilir.

Yönetmelikte belirtilen nitelik veya ölçülere aykırı plaka takan, öngörülen sayıda plaka takmayan ya da farklı okunmasına veya okunamamasına neden olacak şekilde plakasında değişiklik yapan araç sahibine 412 Türk Lirası idari para cezası verilir, plakanın uygun duruma getirilmesi için 7 gün süre tanınır. Bu süre sonunda tescil plakalarını uygun duruma getirmeyenler hakkında 844 Türk Lirası idari para cezası verilir ve tescil plakası uygun duruma getirilinceye kadar araç trafikten men edilir.

Tescilli aracı plakasız kullanan sürücüye 1.698 Türk Lirası idari para cezası verilir ve tescil plakası takılıncaya kadar araç trafikten men edilir.

***Başka bir araca tescilli** veya sahte plakayı takan veya kullananlara 5.000 Türk Lirası idari para cezası verilir ve araç trafikten men edilir. Ayrıca bu kişiler Türk Ceza Kanununun 204 üncü maddesi hükmüne göre cezalandırılır."*

B. İlgili Görülen Kanun Hükmü

26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 204. maddesi şöyledir:

"Resmi belgede sahtecilik

Esas Sayısı : 2021/102

Karar Sayısı : 2021/65

Madde 204- (1) Bir resmi belgeyi sahte olarak düzenleyen, gerçek bir resmi belgeyi başkalarını aldatacak şekilde değiştiren veya sahte resmi belgeyi kullanan kişi, iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(2) Görevi gereği düzenlemeye yetkili olduğu resmi bir belgeyi sahte olarak düzenleyen, gerçek bir belgeyi başkalarını aldatacak şekilde değiştiren, gerçeğe aykırı olarak belge düzenleyen veya sahte resmi belgeyi kullanan kamu görevlisi üç yıldan sekiz yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(3) Resmi belgenin, kanun hükmü gereği sahteliği sabit oluncaya kadar geçerli olan belge niteliğinde olması halinde, verilecek ceza yarısı oranında artırılır.”

II. İLK İNCELEME

1. Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü hükümleri uyarınca yapılan ilk inceleme toplantısında başvuru kararı ve ekleri, Raportör Aydın AYGÜN tarafından hazırlanan ilk inceleme raporu, itiraz konusu ve ilgili görülen kanun hükümleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

2. 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un "*Anayasaya aykırılığın mahkemelerce ileri sürülmesi*" başlıklı 40. maddesinde Anayasa Mahkemesine itiraz yoluyla yapılacak başvurularda uyulması gereken bazı kurallar düzenlenmiştir.

3. Söz konusu maddenin (1) numaralı fıkrasında bir davaya bakmakta olan mahkemenin, bu davada uygulanacak bir kanun veya Cumhurbaşkanlığı kararnamesinin hükümlerini Anayasa'ya aykırı görmesi hâlinde veya taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık iddiasının ciddi olduğu kanısına varması durumunda, bu fıkra da sayılan belgeleri dizi listesine bağlayarak Anayasa Mahkemesine göndereceği belirtilmiştir. Anılan maddenin (4) numaralı fıkrasında ise *açık bir şekilde dayanaktan yoksun* veya yöntemine uygun olmayan itiraz başvurularının Anayasa Mahkemesi tarafından esas incelemeye geçilmeksizin gerekçeleriyle reddedileceği hükme bağlanmıştır.

4. İtiraz başvurusunun açık bir şekilde dayanaktan yoksun olması, başvurunun gerekçesiyle yakından ilgili olup Anayasa Mahkemesi açıkça dayanaktan yoksun başvurularla ilgili genel yaklaşımını 12/11/2020 tarihli ve E.2020/84, K.2020/64 sayılı kararında ortaya koymuştur. Bu çerçevede 6216 sayılı Kanun'un 43. maddesinin (3) numaralı fıkrasına göre Anayasa Mahkemesi; kanunların, Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün Anayasa'ya aykırılığı konusunda ilgililer tarafından ileri sürülen gerekçelere dayanmak zorunda değildir. Taleple bağlı kalmak kaydıyla başka gerekçe ile de Anayasa'ya aykırılık kararı verebilir.

5. 6216 sayılı Kanun'un 40. maddesi uyarınca Anayasa'ya aykırılığın temellendirildiği gerekçeli başvuru kararında Anayasa'ya aykırı olduğu değerlendirilen kuralların Anayasa'nın hangi maddelerine hangi nedenlerle aykırı olduğu ayrı ayrı ve gerekçeleriyle birlikte açıkça gösterilmelidir. Bunun yanı sıra gerekçenin hem iptali talep edilen kuralın hukuki niteliğiyle hem de aykırı olduğu ileri sürülen Anayasa hükümleriyle detaylı bir incelemeye gerek olmaksızın ilk bakışta anlaşılabilen uyumsuzluğunun da bulunmaması gerekir. Bu durum, kuralların Anayasa'ya aykırılığı yönünde oluşan kanaatin ortaya konulmasında ve temellendirilmesinde takip edilmesi gereken bir zorunluluktur.

6. Anayasa'ya aykırılığın denetiminde gerekçe ile bağlı olunmaması Anayasa'ya aykırılık için ileri sürülen gerekçenin makul bir temele dayanması zorunluluğunu ortadan kaldırmaz. Esasen gerekçe ile bağlı olmama durumu, Anayasa'ya aykırılığı ileri sürülen kuralla çeliştiği düşünülen

Anayasa hükümleriyle sınırlı bir denetim yapılmamasını, başka bir deyişle hem soyut hem de somut norm denetiminde kuralın Anayasa'ya aykırılığı incelenirken Anayasa'nın tamamının dikkate alınmasını ifade eder. Bu nedenle gerekçenin iptali talep edilen kuralın hukuki niteliğiyle ya da aykırı olduğu kanısına varılan Anayasa hükümleriyle açık uyumsuzluğunun bulunduğu itiraz başvurularında açık bir şekilde dayanaktan yoksunluk durumu ortaya çıkar ve bu durumda 6216 sayılı Kanun'un 40. maddesinin (4) numaralı fıkrası uyarınca başvurunun reddedilmesi gerekir.

7. Anayasa'nın 152. maddesinin dördüncü fıkrasında "*Anayasa Mahkemesinin işin esasına girerek verdiği red kararının Resmî Gazetede yayımlanmasından sonra on yıl geçmedikçe aynı kanun hükmünün Anayasaya aykırılığı iddiasıyla tekrar başvuruda bulunulamaz.*" hükmüne yer verilmiş, 6216 sayılı Kanun'un "*Başvuruya engel durumlar*" başlığını taşıyan 41. maddesinin (1) numaralı fıkrasında da aynı hüküm tekrarlanmıştır. Açık bir şekilde dayanaktan yoksunluk nedeniyle verilen ret kararı, işin esasına girilerek verilen kararlardan olmadığından, niteliği gereği aynı kurallar için yeniden yapılacak başvurulara engel oluşturmaz.

8. Açık bir şekilde dayanaktan yoksunluk kararının bu yönü de dikkate alındığında Anayasa'ya aykırılık başvurularında gösterilen gerekçenin hem iptali talep edilen kurallar yönünden hem de Anayasa hükümleri yönünden detaylı bir araştırmaya ihtiyaç olmaksızın anlaşılabilen uyumsuzlukta olmamasına ilişkin şartın daha etkili bir anayasallık denetiminin yapılmasına katkı sağlayacağı da kuşkusuzdur. Zira bu sayede Anayasa'ya aykırı olduğu ileri sürülen kurallarla ilgili daha etkili başvuruların yapılmasına imkân tanınmaktadır (AYM, E.2020/84, K.2020/64, 12/11/2020, §§ 4-8).

9. Başvuru kararında özetle itiraz konusu kuralın ceza hükmü niteliği taşıdığı, Anayasa'nın 38. maddesi uyarınca ceza ve ceza yerine geçen tedbirlerin ancak kanunla düzenlenebileceği, bunların kanun hükmünde kararnameyle (KHK) düzenlenmesinin hukuken mümkün olmadığı gerekçesine dayanılarak kuralın Anayasa'nın 38. ve 104. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

10. 2918 sayılı Kanun'un itiraz konusu kuralında yer aldığı 23. maddesi 3/10/2016 tarihli ve 676 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Düzenlemeler Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 20. maddesiyle değiştirilmiştir. Anılan Kanun'un itiraz konusu kuralın da yer aldığı 23. maddesinde 676 sayılı KHK ile gerçekleştirilen değişiklik, 1/2/2018 tarihli ve 7070 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Düzenlemeler Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabul Edilmesine Dair Kanun'un 18. maddesiyle aynen kabul edilmek suretiyle kanunlaşmıştır. Bu tarih itibarıyla söz konusu kuralın hukuki niteliğinin kanun olduğu açıktır. Bakılmakta olan davaya konu suçun tarihinin de 30/8/2020 olduğu gözetildiğinde suç tarihi itibarıyla davada uygulanacak kuralın KHK değil kanun hükmü olduğu görülmektedir.

11. Bu itibarla itiraz başvurusunun gerekçesinin itiraz konusu kuralın hukuki niteliğiyle uyuşmadığı ilk bakışta anlaşıldığından başvurunun açık bir şekilde dayanaktan yoksun olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

12. Açıklanan gerekçelerle itiraz başvurusunun *açıkça dayanaktan yoksunluk nedeniyle* esas incelemesine geçilmeksizin reddi gerekir.

III. HÜKÜM

13/10/1983 tarihli ve 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 1/2/2018 tarihli ve 7070 sayılı Kanun'un 18. maddesiyle değiştirilen 23. maddesinin beşinci fıkrasının birinci cümlesinde yer alan "*Başka bir araca tescilli...*" ibaresinin iptaline karar verilmesi talebiyle yapılan itiraz başvurusunun 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama

Esas Sayısı : 2021/102

Karar Sayısı : 2021/65

Usulleri Hakkında Kanun'un 40. maddesinin (4) numaralı fıkrası gereğince açık bir şekilde dayanaktan yoksun olduğundan esas incelemeye geçilmeksizin REDDİNE 13/10/2021 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan

Zühtü ARSLAN

Başkanvekili

Hasan Tahsin GÖKCAN

Başkanvekili

Kadir ÖZKAYA

Üye

Engin YILDIRIM

Üye

Hicabi DURSUN

Üye

Celal Mümtaz AKINCI

Üye

Muammer TOPAL

Üye

M. Emin KUZ

Üye

Rıdvan GÜLEÇ

Üye

Recai AKYEL

Üye

Yusuf Şevki HAKYEMEZ

Üye

Yıldız SEFERİNOĞLU

Üye

Selahaddin MENTEŞ

Üye

Basri BAĞCI

Üye

İrfan FİDAN